

OVER SMAAK

In het Natuurhistorisch Maandblad van november 2000 was de column gewijd aan het akkerrandbeheer van graan- en bietenakkers in de provincie Limburg. Henk Hillegers schetste toen in kleurrijke, maar zeer duidelijke taal deze "floravervalsing op kosten van de belastingbetaler". Terecht hekelde hij de situatie waarbij stroken van enkele meters breed en grenzend aan openbare wegen, ingezaaid bleken te zijn met een mengsel van gekweekte planten van eertijds algemeen voorkomende wilde akkerkruiden (cultivars), zoals Klaproos en Korenbloem, en uitheemse gewassen, zoals Phacelia. Deze laatste is een sierplant afkomstig uit Californië, die in de Flora van Heukels (1996) niet eens een Nederlandse naam heeft. De cultivars van onze vroegere akkerkruiden die nu ingezaaid zijn, wijken echter in vorm en bloemkleur dusdanig af van de oorspronkelijke wilde planten, dat de onnatuurlijkheid eraf druipt. Ook dit jaar zijn deze uitingen van floravervalsing weer alom in het landschap hinderlijk aanwezig, veelal ingezaaid tesamen met haver. Het pleidooi van Henk Hillegers voor een natuurlijker beheer heeft dus, helaas, nog geen effect gehad.

Afgelopen voorjaar heeft zich echter nog een soortgelijk verschijnsel op grote schaal gemanifesteerd, namelijk het aanplanten van grote hoeveelheden "king size" Trompetnarcissen in een aantal wegbermen van de buitengebieden in Zuid-Limburg. In het voorjaar waren de bermen buiten de bebouwde kom op vele plaatsen "opgeleukt" met knalgele vlekken en strepen. Het eerste wat je erbij afvraagt is; "Wie verzint nu toch zo iets?" Iets later probeer je je in te leven in hetgeen is omgegaan in het hoofd van de verantwoordelijke ambtenaar die zo iets heeft bedacht en weten uit te voeren. Nog later denk je aan de kosten om dit nieuwe staaltje van floravervalsing te realiseren. De belastingbetaler betaalt?

Meestal zijn de enkele jaren geleden ingezaaide randen alweer verdwenen en getuigt een enkele paarsrode Klaproos of witte Korenbloem in een weiland of aardappelveld nog van wat er in het recente verleden heeft plaatsgehad. De betreffende agrariër heeft de premie voor het randbeheer geïnd en is overgegaan tot de orde van de dag. Het effect van deze vorm van floravervalsing is van

betrekkelijk korte duur omdat de meeste akkerkruiden eenjarig zijn. Als de subsidiestroom voor dit soort discutabele zaken stopt, zullen de sporen van dit akkerrandbeheer snel zijn uitgewist. Moeilijker ligt dit bij aangeplante bolgewassen zoals de Trompetnarcissen, die vele tientallen jaren in de bermen aanwezig kunnen blijven.

Het huidige inbrengen van allerlei planten in de bermen is ook niet in lijn met het gevestigde bermbeheer dat gericht is op het spontane herstel van soortenrijke vegetaties, waardoor deze bermen tevens als verbindingzones in een oecologische infrastructuur kunnen functioneren. Op veel plaatsen zijn inmiddels de positieve gevolgen van dit meer oecologisch gerichte beheer van "maaien en afvoeren" voor de inheemse wilde flora duidelijk zichtbaar en is er hier en daar weer sprake van "bloeiende bermen" gedurende een groot deel van het jaar.

Het getuigt niet bepaald van respect voor de passanten in het landschap, vooral niet voor wandelaars en fietsers die er natuurgeenot en ontspanning zoeken, om door middel van uitzaaïen en uitplanten een gekunsteld beeld van het landschap te geven. Een opmerkelijke vorm van boerenbedrog. Dit doet sterk denken aan het boek "De schoonschijners" van Marten Toonder, waarin een samenleving wordt beschreven geheel en al gebaseerd op uiterlijke schijn. Dit spreekt de Heer van stand Ollie B. Bommel wel aan, terwijl Tom Poes er zeer sceptisch tegenover staat. Aanbevolen literatuur, ook voor floravervalers!

"Over smaak valt niet te twisten", zo luidt een bekend gezegde. Maar het is toch te hopen dat de betrokken beheerders en bestuurders in de toekomst hun smaak uitsluitend binnenskamers en in hun eigen voortuintje etaleren, en niet exporteren naar het buitengebied van ons landschap! Het geld dat daardoor bespaard wordt zou gebruikt kunnen worden om de nog bedreigde schatkamers van de inheemse flora in Limburg voor de toekomst veilig te stellen.

Jo Willems

Akkerrand in de omgeving van Broekhuizen (foto: Henk Heijligers)